

Gammelhed fra bogskabet

Rubrikken beskriver skønlitteratur, som omhandler alderdom, aldring og gamle mennesker. Denne gang er den skrevet af professor Birgit Jæger, RUC.

De sidste år af Halfdan Rasmussens liv kommunikerede han og Johannes Møllehave med hinanden ved at faxe breve til hinanden. Johannes Møllehave beskriver, hvordan faxerne fra Halfdan var fulde af *poetisk leg*, og derfor blev hængt op på væggen, så familien kunne hygge sig med at gå at læse dem og le ad deres sproglige spøgefuldheder. Det er disse faxer, som Johannes Møllehave gerne vil dele med os andre, og som i 2002 blev samlet i en lille bog, der bærer navnet *Faxerier*.

Når man læser bogen/faxerne, er det som at gå ind i en gammel mands univers. I faxerne fortæller han om sin hverdag – på godt og ondt. Vi hører om hans hus, som han ikke kan forlade, selv om det efterhånden er svært at passe det, fordi det indeholder så mange minder, og *alt hvad jeg holder af, hænger på væggene og står i reolerne* (s. 36). Vi hører også om hans have, både hvordan den kan være kilde til afslappet hygge, og hvordan jorden nogen gange er så tør, at regnormene knækker, *så at jeg ikke mere kan bruge dem som ventilgummi* (s. 57). Vi hører også om hans (næsten) daglige gåture ned til Øresund. Han elsker at gå den tur og være tæt på naturen, selv om det engang imellem (især om vinteren) koster *en overtalelse af mig selv at få mig selv til at pakke oldingen godt ind til den daglige polarekspedition* (s. 49).

I faxerne beskriver han også sit savn efter sin kone Signe. Selv om det fremgår af faxerne, at det er noget tid siden,

hun døde, er han ikke holdt op med at savne hende. Han beskriver, hvordan han er omgivet af minder om hende, og hvordan hun ofte er i hans tanker – fx når han går sin daglige tur: *Trods stormen forleden gik jeg alligevel tur i plantagen. Og det er altid en oplevelse trods savnet af en medoplever. Men jeg havde et par af Signes sokker på, så vi var på god fod med hinanden og snubede over de samme rødder og går os vild ad dunkle stier* (s. 47).

Han beskriver også sin glæde ved at få besøg. Ikke mindst af sin datter Iben eller sønnen Tom. Så oses faxerne af godt humør og hygge i haven eller huset. Hans gamle ven Ib Spang Olsen er også en kilde til hyggelige stunder (når hans bentøj ellers er i stand til at bære ham frem til Halfdans hus), og ikke mindst når deres tidligere forlægger inviterer på fælles frokost.

Halfdan søger dog ikke selskab for enhver pris. Han beretter om en stor pige, der bor i nabolaget, som vil præsentere ham for en sød dame. Det har Halfdan dog ikke lyst til, men da pigen insisterer, ender han med at afvise hende ved at påstå, at han er bøsse. Derefter skriver han: *Det skulle ikke undre mig, hvis hun kommer og præsenterer sin homoseksuelle onkel en af dagene. Mit gode rygte her på egnen har nok fået et knæk* (s. 21). Ligesådan foretrækker han at holde jul alene: *Jeg holdt jul sammen med en and. Og det var udmærket selskab. Vi delte en flaske rødvin og et par øller* (s. 36).

Midt iblandt beskrivelserne af hverdagen dukker der også refleksioner over liv og død op. Som fx når han reflekterer over sit liv på følgende måde: *Jeg har oven i købet haft et ufortjent godt og rigt liv; selv når jeg havde det værst havde jeg det godt... Og så har jeg jo været usandsynlig heldig som forfatter: At skrive er udmærket. At skrive og blive læst er endnu bedre. Jeg er ovenud taknemmelig og lykkelig over, at jeg er blevet læst og godtaget af børn. Dét har virkelig betydet alt for mig* (s. 44).

Eller når han reflekterer over sin død: Spekulerer en del over, hvordan dagen i morgen og fremover vil arte sig. De spekulationer hører alderdommen til: *Hvordan vil afslutningen blive? Hvad med alt det rodsammen af bøger, film, musik, video, billeder, apparater og andet jordisk gods, når du stiller sut- og træsko på et ikke i forvejen fastlagt tidspunkt? Jeg bliver nervøs på mine børns vegne. Hvor mange containere skal der til for at rumme et liv? Hvem skal støvsuge efter støvets år? Hvorfor forstøver man ikke bare, når man fordufter? Eller fordamper? Tænk dig overskriften: Forfatter fordampet. Verdammt!* (s. 50).

Alt i alt er det en smuk lille bog, der både giver noget til smilebåndet og noget at tænke over. Den kan derfor anbefales på det varmeste til folk i alle aldre.

Birgit Jæger

Professor, Roskilde Universitets Center

Hvem skal støvsuge efter støvets år? Hvorfor forstøver man ikke bare, når man fordufter? Eller fordamper